

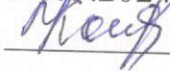
ҚМК «Қарағанды облыстық жоғарғы мейіргерлік колледжі»

Бекітілді

Әдістемелік кеңесте

№ 4 хаттама

02.05.2024 ж.

Калиева Г.А.

Бекітемін

Қабылдау комиссиясының төрағасы

«Қарағанды облыстық жоғары
мейіргерлік колледжі» ҚМК

Абдигулов С.М.

Әдістемелік ұсынымдар

"Мейіргер ісі" мамандығы бойынша қолданбалы
бакалавриаттың жеделдетілген білім беру бағдарламасы бойынша
оқуға түсетін талапкерлер үшін түсу емтиханын бойынша өткізу

Қарағанды қ. 2024 ж.

Мазмұны

Кіріспе

Эссе құру

Эссе қалай дайындалады және жазылады?

Эссені бағалау критерийлері

Пайдаланылған әдебиеттер

Қосымша 1.

Қосымша 2.....

Қосымша 3.....

Кіріспе

Мейіргер ісін дамытудың Кешенді жоспарына сәйкес Қазақстанда тең құқықты дәрігерлік және мейіргерлік ұйымдық құрылымдары бар медициналық ұйымдардың жұмыс істеу тетіктерін енгізу, Мейіргер ісі және мейіргерлік құжаттама мамандарының тіркелімін енгізу, инновациялық мейіргерлік технологияларды енгізу, заманауи мейіргерлік дәлелді практикаларды, іргелі және қолданбалы мейіргерлік ғылымды дамыту, әртүрлі деңгейдегі дәрігерлер мен мейіргерлер арасында функционалдық міндеттерді қайта бөлу және нақты ажырату жүргізіледі. [1]

Мейіргер персонал орындайтын функциялардың әртүрлілігі денсаулыққа әсер ететін факторларды, аурулардың себептерін, оларды емдеу және оңалту тәсілдерін, сондай-ақ медициналық көмек жүзеге асырылатын және денсаулық сақтау жүйесі жұмыс істейтін экологиялық, әлеуметтік және өзге де жағдайларды түсінуді талап етеді. [2]

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша қолданбалы бакалавриаттың жеделдетілген білім беру бағдарламасы бойынша оқуға түсетін талапкерлер үшін түсу емтиханы жазбаша түрде" Эссе "түрінде өткізіледі..[3]

Эссе- бұл прозалық шығарма, еркін композициямен шағын көлемді ойлау, кез-келген мәселені еркін түсіндіру. Эссе белгілі бір себеп немесе мәселе бойынша жеке әсерлер мен ойларды білдіреді. Эссе - **бұл емтихан алушы ұсынған тақырып** бойынша тәуелсіз жазбаша жұмыс.

Эссенің мақсаты-өз бетінше шығармашылық ойлау және өз ойларын жазбаша түрде ұсыну дағдыларын бағалау.

Міндеттері:

1. Білу, біртіндеп және логикалық тұрғыдан дұрыс беруге өзіндік пікір.
2. Тиісті тақырып бойынша мысалдар келтіре отырып, дәлел келтіре білу.
3. Ассоциативті және сыни ойлау дағдыларын көрсету.
4. Мәтіннің сауатты орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық жазылуын көрсету.
5. Сөздік қорының алуан түрлілігін көрсету.

Эсседе мыналар болуы керек: мәселенің мәнін нақты баяндау, осы мәселеге дербес талдау жасау, қойылған мәселе бойынша автордың ұстанымын жинақтайтын тұжырымдар көрсету. Бұл зерттелген проблема бойынша қолда бар статистикалық деректерді талдау, зерттелген модельдерді қолдана отырып, бұқаралық ақпарат құралдарынан материалдарды талдау, мәселені суреттейтін мысалдарды таңдау және егжей-тегжейлі талдау және т. б.

Эссені құру.

Эссені құру-бұл классикалық дәлелдемелер жүйесіне негізделген сұраққа жауап немесе тақырыпты ашу.

Эссенің құрылымы.

1. **Титул парағы** – эссе тақырыбын таңдау және жазу, Т. А. Ә.;
2. **Кіріспе** - бұл тақырыпты таңдаудың мәні мен негіздемесі логикалық және стилистикалық тұрғыдан байланысты бірқатар компоненттерден тұрады. Бұл кезеңде **зерттеу барысында жауап таба алатын сұрақты дұрыс тұжырымдау** өте маңызды. Кіріспе бойынша жұмыс кезінде келесі сұрақтарға жауаптар көмектесе алады: "эссе тақырыбында айтылған терминдерге анықтама беру керек пе?", "Неліктен мен ашатын тақырып қазіргі уақытта маңызды?", "Тақырып бойынша менің ойларыма қандай ұғымдар қатысады?", "Мен тақырыпты бірнеше кіші тақырыптарға бөле аламын ба?".
3. **Негізгі бөлігі** - таңдалған мәселенің теориялық негіздері және негізгі сұрақты ұсыну. Бұл бөлім аргументация мен талдауды дамытуды, сондай-ақ қолда бар мәліметтерге, осы мәселе бойынша басқа дәлелдер мен ұстанымдарға сүйене отырып, оларды негіздеуді қамтиды. Бұл эссенің негізгі мазмұны және бұл үлкен қиындықты білдіреді. Сондықтан аргументті құрылымдау жүзеге асырылатын шағын тақырыптар маңызды; ұсынылған аргументті/талдауды негіздеу (логикалық, деректерді немесе қатаң пайымдауды қолдана отырып) қажет. Қойылған сұраққа байланысты талдау келесі санаттар негізінде жүргізіледі: себеп-салдар, жалпы-ерекше, формасы-мазмұны, бөлігі-тұтас, тұрақтылығы-өзгергіштік. Кез-келген эссені құрудың жақсы тексерілген (және көпшілік үшін өте қажет) әдісі-дәлелді презентацияның негізгі сәттерін көрсету үшін кішігірім тақырыптарды қолдану: бұл не істеу керектігін көруге көмектеседі (және жоспардың жақсы ма деген сұраққа жауап беру). Бұл тәсіл осы зерттеудегі нақты мақсатты ұстануға көмектеседі. Шағын тақырыптарды тиімді пайдалану тек жарықтандыру керек негізгі тармақтарды белгілеу ғана емес. Олардың реттілігі сонымен қатар тақырыпты қамтуда логиканың болуын немесе болмауын көрсетуі мүмкін.
4. **Қорытынды** - тақырып бойынша оның қолданылу саласын көрсете отырып, жалпылау және дәлелді қорытындылар және т. б. Эссені қорытындылайды немесе тағы да түсіндірмелер енгізеді, негізгі бөлімде баяндалғанның мағынасын нығайтады. Қорытындыда эссені толықтыратын өте маңызды элемент болуы мүмкін, мысалы, басқа проблемалармен байланысты зерттеуді қолдануды көрсету.

Эссеге қалай дайындалуға және жазуға болады?

Эссе тақырыбы тұжырымдамалардың анықтамаларын ғана бастамауы керек, оның максаты-ойлануға ынталандыру. Эссе тақырыбында сұрақ, мәселе болуы керек, ойлауға түрткі болуы керек.

Кез-келген эссенің сапасы өзара байланысты үш компонентке байланысты, мысалы:

- ✓ пайдаланылатын бастапқы материал (медициналық журналдардан денсаулық сақтаудың өзекті проблемалары бойынша ғылыми мақалалар, өз пайымдаулары және осы проблема бойынша жинақталған тәжірибе);
- ✓ қолда бар бастапқы материалды өңдеу сапасы (оны ұйымдастыру, дәлелдеу және дәлелдер);
- ✓ аргументация (ол эсседе көтерілген мәселелермен қаншалықты дәл байланысты).

Эссені бағалау критерийі австралиялық ғалымдар John Biggs және Kevin Collis әзірлеген SOLO-таксономия бойынша жүргізіледі.

SOLO-таксономия - (structure of the Observed Learning Outcomes), 1982 жылы ұсынылған (Biggs and Collis) - танымдық іс-әрекет құрылымының заманауи моделін бағалау және әзірлеу мысалдарының бірі және педагогикалық дизайнердің ойлау құралдарының бірі. Нәтиженің сапасы-студенттің ауызша жауабы, эссе, студенттік жұмыстың кез-келген өнімі түсіну тереңдігі тұрғысынан бағалануы ұсынылады. Ол үшін 5 деңгей ұсынылады.

1 деңгейі (құрылым алдындағы). Талапкер бұл мәселе туралы естігенін, оқығанын айтады. Шын мәнінде, мұнда біз ғылыми тұжырымдаманы емес, күнделікті мәселені көріп отырмыз.

2 деңгейі (бір негіз бөлінеді, бір себеп-салдарлық байланыс орнатылады). Деңгей өз атауын алды-**бір құрылымды** түсіндіру.

3 деңгейі (бір емес, бірнеше негіздер ерекшеленеді, бірақ олар бір-бірімен байланысты емес). Деңгей **көп құрылымды** түсініктеме деп аталды.

4 деңгейі (мәселені тұтас, жүйелі түсіну). Факторлардың өзара байланысы ескеріледі. Талапкер осы жағдайды нақтылап, талдай алады. Деңгей өз атауын алды - **салыстырмалы** түсінік.

5 деңгейі (тұжырымдамадан тыс, басқа ұғымдармен байланыс). Негіздерді терең түсіну, жүйеден жоғары шығу. Бұл деңгей өз атауын алды-**кеңейтілген** түйіндеме. (Қосымша 2,3)

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасында мейірбике ісін дамытудың 2019 жылға дейінгі кешенді жоспары, Астана қ., 2016 ж.
2. «Мейіргер ісі» мамандығы бойынша қолданбалы және академиялық бакалавриат студенттерінің Қазақстандағы клиникалық практикасы бойынша нұсқаулық, Нұр-сұлтан, 2019 ж.
3. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 9 қазандағы № 553 бұйрығы "орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы".
4. A Primer on Learning Outcomes and the SOLO Taxonomy, Course Design for Constructive Alignment (Winter 2012), Michael K. Potter and Erika Kustra , Centre for Teaching and Learning, University of Windsor
5. Дидактикалық жазбалар. Трендтерді талдау, синтездеу және бағалау Educational psychology, Instructional Design, e-learning.

Қосымша 1

Талапкерге арналған нұсқаулық

1. Берілген эссе тақырыбының ерекшеліктерін түсіну;
2. Мәлімделген тақырыптың өзектілігі қандай болуы мүмкін екендігі туралы ойланыз;
3. Негізгі тезисті бөліп алыңыз және оған қатысты өз ұстанымыңызды анықтаңыз;
4. Қандай теориялық ұғымдар, ғылыми теориялар, терминдер тезистің мәнін және өз ұстанымыңызды ашуға көмектесетінін анықтаңыз;
5. Тезистік жоспар құрыңыз, сізде пайда болған ойлар мен идеяларды тұжырымдаңыз.
6. Жұмыс біртұтас болуы керек.

Қосымша 2

Талапкерлерді бағалау критерийлері

Бағалау критерийлері Бағалау саласы	5 балл Көңейтілген жауап/ тұжырымдамдан тыс шығу	4 балл Салыстырмалы жауап / жүйелік түсінік	3 балл Көп буынды / көп құрылымды жауап	2 балл Бір буынды / бір құрылымды жауап	1 балл Құрылым алдындағы жауап
Тапсырманың қысқаша мазмұнын баяндау.	Тапсырманы нақты және қысқа тұжырымдау және баяндау қабілеті.	Әсееде тапсырманы тұжырымдау және баяндау қабілеті.	Тапсырмаларды нақты және баяндау жеткіліксіз.	Тапсырмаларды анық емес тұжырымдайды және баяндайды.	Тапсырманың мазмұнын айта алмайды.
Негізгі мәселелерді анықтай білу.	Мәселенің толық түсінігін көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын барлық талаптар орындалды.	Мәселені түсінуді көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын барлық талаптар орындалды.	Мәселені жеткіліксіз түсінетіндігін көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын талаптар толық орындалмаған.	Мәселені анық емес түсінуді көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын талаптар толық орындалмаған.	Негізгі мәселелерді анықтай алмайды. Тапсырмаға қойылатын талаптар орындалмады.
Негізгі мәселелерге жан- жақты талдау жүргізе білу.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын дәйекті және негізді түрде көрсетті. Болжауға, талдауға, басымдылыққа қабілетті,	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын негіздеді.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын білдірді.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын жеткілікті логикалық және дәйекті түрде көрсете алмады.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасынды логикалық және дәйекті түрде ұсыну жоқ.
Негізделген қорытынды жасау.	Ұсынылған тұжырымдар негізделген, мақаланың мазмұнына толық сәйкес келеді. Мәселені шешу жолдарын іздеу жүргізілді, объективті критерийлер қолданылды.	Қорытындылар негізделген, мақаланың негізгі бөлігінің мазмұнынан қисынды түрде шығады.	Қорытындылар жеткілікті дәлелденбеген, мақаланың мазмұнына толық сәйкес келмейді.	Қорытындылар мақаланың мазмұнына толық сәйкес келмейді.	Мақаланың мазмұнынан туындайтын тұжырымдар жоқ.
Жиыны	20	16	12	8	4

Қосымша 2

Талапкерлерді бағалау критерийлері

Бағалау критерийлері Бағалау саласы	5 балл Кеңейтілген жауап/ тұжырымдамалық шығу	4 балл Салыстырмалы жауап / жүйелік түсінік	3 балл Көп буынды / көп құрылымды жауап	2 балл Бір буынды / бір құрылымды жауап	1 балл Құрылым алдындағы жауап
Тапсырманың қысқаша мазмұнын баяндау.	Тапсырманы нақты және қысқа тұжырымдау және баяндау қабілеті.	Эсседе тапсырманы тұжырымдау және баяндау қабілеті.	Тапсырмаларды нақты тұжырымдау және баяндау жеткіліксіз.	Тапсырмаларды анық емес тұжырымдайды және баяндайды.	Тапсырманың мазмұнын айта алмайды.
Негізгі мәселелерді анықтай білу.	Мәселенің толық түсінігін көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын барлық талаптар орындалды.	Мәселені түсінуді көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын барлық талаптар орындалды.	Мәселені жеткіліксіз түсінетіндігін көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын талаптар толық орындалмаған.	Мәселені анық емес түсінуді көрсетеді. Тапсырмаға қойылатын талаптар толық орындалмаған.	Негізгі мәселелерді анықтай алмайды. Тапсырмаға қойылатын талаптар орындалмады.
Негізгі мәселелерге жан- жақты талдау жүргізе білу.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын дәйекті және негізді түрде көрсетті. Болжауға, талдауға, басымдылыққа қабілетті.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын негіздеді.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын білдірді.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын жеткілікті логикалық және дәйекті түрде көрсете алмады.	Негізгі мәселелерді талдауда өз көзқарасын логикалық және дәйекті түрде ұсыну жоқ.
Негізделген қорытынды жасау.	Ұсынылған тұжырымдар негізделген, мақаланың мазмұнына толық сәйкес келеді. Мәселені шешу жолдарын іздеу жүргізілді, объективті критерийлер қолданылды.	Қорытындылар негізделген, мақаланың негізгі бөлігінің мазмұнынан қисынды түрде шығады.	Қорытындылар жеткілікті дәлелденбеген, мақаланың мазмұнына толық сәйкес келмейді.	Қорытындылар мақаланың мазмұнына толық сәйкес келмейді.	Мақаланың мазмұнынан туындайтын тұжырымдар жоқ.
Жиыны	20	16	12	8	4

Тапсырмаға бағалау парағы

Талапкер (сәйкестендіру нөмірі) _____

Т.А.Ә. емтихан алушылар: _____

Бағалау критерийлері	5 балл Кеңейтілген жауап/ тұжырымдамалық жауап тыс шығу	4 балл Салыстырмалы жауап	3 балл Көп буынды / көп құрылымды жауап	2 балл Бір буынды бір құрылымды жауап	1 балл Құрылым алдындағы жауап
1. Тапсырманың қысқаша мазмұнын баяндау					
2. Негізгі мәселелерді анықтай білу.					
3. Негізгі мәселелерге жан-жақты талдау жүргізе білу.					
4. Негізделген қорытынды жасау					
Жиыны					

Пікірлер / ұсыныстар:

Орын: қабылдау комиссиясының
жауапты хатшысы Зейнегабиева Ж.М.